

Notitie

Projectnummer: 2025-177
In opdracht van: Gemeente Culemborg
Contactpersoon: 5.1.2e
Datum notitie: 6-10-2025
Opgesteld door: 5.1.2e
Gecontroleerd door:

5.1.2e

Aanleiding

In de afgelopen periode hebben zich aan de Weidsteeg te Culemborg een aantal incidenten voorgedaan waarbij takken uit de populierenrij (*Populus nigra* 'Brandaris') zijn afgebroken en op voorbijrijdende auto's terecht zijn gekomen. Dit vormt een direct gevaar voor de verkeersveiligheid en de openbare orde. Om deze reden is het noodzakelijk om op korte termijn de aanwezige bomenrij te verwijderen waarna er op dezelfde locatie een nieuwe toekomstbestendige en inheemse boomsoort aangeplant kan worden.

Deze activiteit heeft mogelijke gevolgen voor in het wild levende dieren en planten en is daarom mogelijk een flora- en fauna-activiteit. Er is namelijk kans op het overtreden van verbodsbepalingen met betrekking tot beschermde dieren. Negatieve effecten op beschermde gebieden en houtopstanden zijn op voorhand uitgesloten en komen daarom in deze notitie niet aan de orde.

Voorafgaand aan de kap is door de Gemeente Culemborg gevraagd om een onderzoek uit te voeren naar het mogelijke voorkomen van beschermde natuurwaarden middels een boomcontrole. Deze boomcontrole is met name gericht op vleermuizen die gebruik kunnen maken van de bomen als vliegroute of er hun verblijfplaats kunnen hebben. Daarnaast is onderzocht of er mogelijk jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in de bomen. Het doel van het onderzoek is om te onderzoeken of door de activiteit en de werkzaamheden die in dat kader worden uitgevoerd een overtreding van de Omgevingswet kan worden verwacht. En zo ja, wat de benodigde vervolgstappen zijn om de activiteit in overeenstemming met de huidige wet- en regelgeving uit te voeren?

Onderzoek

Op 24 september 2025 is een veldonderzoek uitgevoerd waarbij elke boom met behulp van een verrekijker is onderzocht op de mogelijke aanwezigheid van boomholtes (vleermuizen) en nesten van vogels. Op basis van luchtfoto's is onderzocht of de bomenrij als geheel mogelijk dienst doet als (essentiële) vliegroute van vleermuizen.

Resultaten

Uit het veldbezoek is gebleken dat er geen boomholtes of nesten aanwezig zijn in de bomen. Ook andere beschermde natuurwaarden zijn binnen de invloedssfeer niet te verwachten. Op basis van de luchtfoto's is echter wel beoordeeld dat de bomenlaan een belangrijke vliegroute voor vleermuizen kan zijn. In de aangrenzende wijk is een kraamkolonie van ca. 51 gewone dwergvleermuizen bekend. Het is waarschijnlijk dat de dieren uit deze kolonie de laan gebruiken om bij de uiterwaarden te komen. De enige andere route loopt langs de Lange dreef, zie hiervoor ook Figuur 1. Vleermuizen gebruiken vliegroutes langs met name bomenrijen om snel en efficiënt naar de foerageergebieden te verplaatsen. Over open velden vliegen ze niet, de alternatieve route (oranje op Figuur 1) langs een andere bomenrij naar hetzelfde gebied is meer dan twee keer de normale lengte en maakt de route langs de te kappen bomen daarmee essentieel omdat het de dieren dan minimaal dubbel de energie zal kosten om hetzelfde gebied te bereiken.

Figuur 1 | Overzicht mogelijke vliegroutes tussen het stedelijk gebied en de uiterwaarden. Met ook de locaties van de verschillende kolonies (incl. getelde aantallen in 2025) van gewone dwergvleermuizen.

Vervolgstappen

Het kappen van de bomenlaan kan leiden tot een overtreding van Artikel 11.46 1b (bal): het opzettelijk verstoren van vleermuizen en Artikel 11.46 1d (bal): het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen. Hoewel er in directe zin geen verblijfplaatsen worden aangetast heeft het verwijderen van een vliegroute wel een indirect effect op het voortbestaan van de aanwezige verblijfplaatsen omdat de verbinding tussen foerageergebied en verblijfplaats weggenomen wordt. De functionaliteit van de verblijfplaats komt hierdoor in het geding.

Het is mogelijk om bovenstaande overtreding te voorkomen door:

- Buiten de actieve periode van vleermuizen te werken (*actieve periode loopt globaal van half maart tot eind oktober*)
- Voorafgaand aan de actieve periode te zorgen voor vervanging van de bomenlaan.

De specifieke vervolgstappen zijn daarom als volgt:

1. De bomenrij mag vanaf eind oktober 2025 gekapt worden;
2. Vóór 1 januari 2026 wordt de bomenlaan herplant.
3. De herplant bestaat uit toekomstbestendige soorten die uiteindelijk een aaneengesloten kroondek vormen, de gekozen soorten bestaan uit een variatie van soorten, te weten: zwarte populier, els, berk en een nader te bepalen inheemse 4^e soort.
4. De nieuwe bomen worden op minimaal dezelfde afstand als de huidige bomenrij tot elkaar geplant, te weten maximaal 9 meter.
5. De nieuwe bomen hebben een minimale hoogte van 4 meter.
6. Na aanplant vormt de nieuwe laan nog geen aaneengesloten bladerdek, en het kan enige tijd duren voordat de vegetatie voldoende ontwikkeld is om weer dienst te doen als een volledige functionerende vliegroute. Om deze reden is het noodzakelijk om tussen de boom tijdelijke voorzieningen te treffen die dienst doen als baken voor echolocatie. Deze tijdelijke voorzieningen kunnen bestaan uit:
  - a. Hop-over palen van minimaal 4 meter hoog (zelfde hoogte als bomen). En dienen iets van volume in de top te hebben waarop de vleermuizen zich kunnen richten. (zie afbeelding 1 en 2)
  - b. in bakken geplaatste bomen.
7. Na realisatie en voor aanvang van de actieve periode van vleermuizen dient de nieuwe laan te worden gecontroleerd op functionaliteit door een ter zake kundige. Eventuele geconstateerde problemen dienen voor 1 maart te worden hersteld.
8. Indien nieuw aangeplante bomen niet aanslaan dienen deze zo spoedig mogelijk vernieuwd te worden.

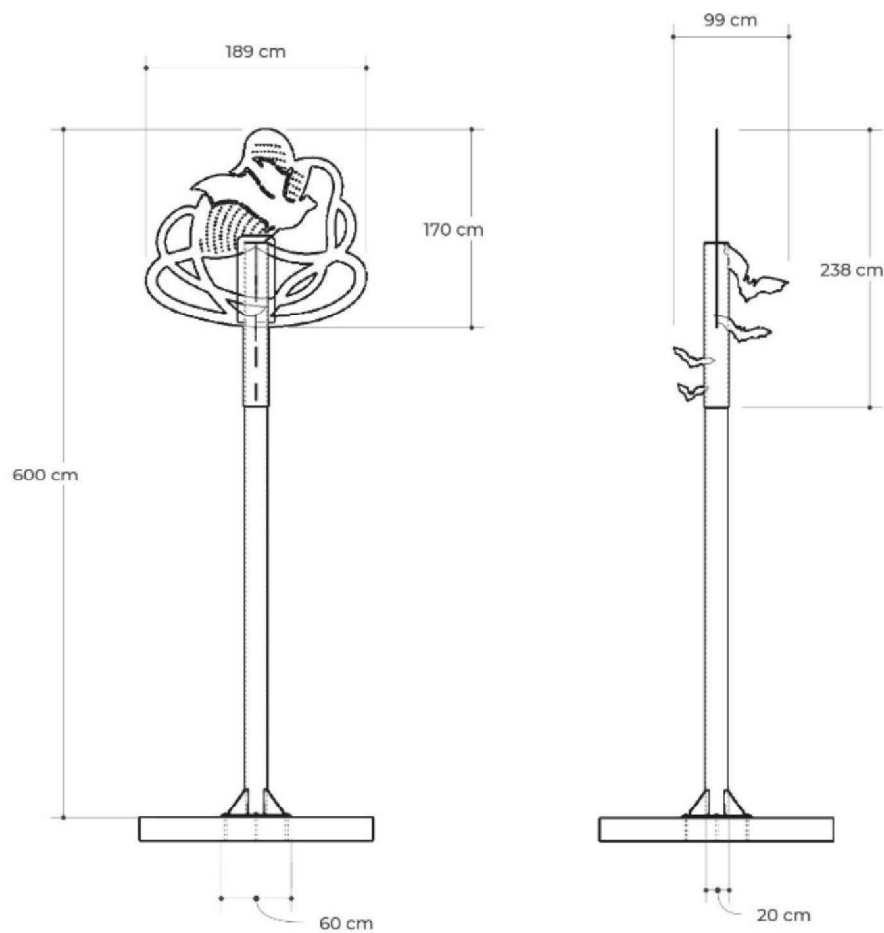
Alle bovenstaande stappen dienen opgevolgd te worden om overtreding van de Omgevingswet te voorkomen. Wanneer het niet mogelijk is om bovenstaande stappen conform de voorgestelde tijdsplanning uit te voeren dan zal een vergunning van de omgevingswet aangevraagd moeten worden.

Viridis

Onderzoeksbureau
voor natuur en landschap

Afbeelding 1 | Voorbeeld vleermuisgeleidingspaal (bron: ecovery.be).

Afbeelding 2 | Voorbeeld van schermen die zijn geplaatst om het verlies van een vliegroutrouwen op te vangen.

